

התרת נדרים ואמירת כל נדרי

קטעים משוע"ר – הקשורים לנושא השיעור

משנה וגמרא נדרים כג, א

רבי אליעזר בן יעקב אומר ... הרוצה שלא יתקיימו נדריו כל השנה, יעמוד בראש השנה ויאמר כל נדר שאני עתיד לידור יהא בטל. ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר ... אמר אביי תני ובלבד שלא יהא זכור בשעת הנדר.

פירוש המשניות להרמב"ם שם

וענין זה הוא כשנשבע ונזכר שקדם זה התנאי בלבו וכוונתו, הרי בטל הנדר, אבל אם נזכר מהתנאי אחר שיגמר הנדר כשיעור זמן כדי שאילת שלום לרב ... הרי הנדר קיים.

גיטין לה, ב

צריך לפרט הנדר ... משום מילתא דאיסורא (שמא על דבר איסור נדרה).

רא"ש יומא פ"ח סי' כח

ובשביל שביום הכפורים מתקבצים כל העיר בבית הכנסת נהגו לומר ביום הכפורים. וגם מצינו בספר יחזקל (מ), (א) דקרי יום הכפורים ראש השנה.

פרי עץ חיים שער ר"ה בתחלתו

ויתיר נדרו קודם ר"ה.

שו"ע יו"ד סי' ריא

א האומר נדר שאני רוצה לידור לא יהא נדר ונדר אינו נדר. בד"א שהוציא תחילה בשפתיו לומר שלא יהא נדר, אבל אם חשב כך בלבו הוי דברים שבלב ואינם מבטלים הנדר שהוציא בשפתיו, וי"א דאפילו אמר כן בלחש הוי דברים שבלב.

הג"ה, והא דאמרינן כל נדרי בליל יום כיפורים הוי כאילו התנו בהדיא, ומכל מקום לא סמכינן על זה להתיר בלא שאלה לחכם כי אם לצורך גדול.

ב ויש אומרים שאין התנאי מועיל לבטל הנדר אלא אם כן יזכרנו תוך כדי דיבור לנדר ויאמר בלבו שהוא סומך על התנאי, ויש לחוש לדבריהם.

שו"ע יו"ד סי' רכח

יד קודם שיתיר לו צריך שיפרט להם הנדר והסיבה שבשבילה נדר, ואם לא פרט אין התרת התרה. ומיהו כשיפרוט לאחד מהמתירין סגי.

ט"ז שם ס"ק יט

שמא נדרה ליתומים ... שמא עשה נדר באיסור כל הפירות שאם יעבור איזה עבירה שהוא רגיל בה.

שוע"ר סי' תר"ט

א ליל יום הכיפורים נוהגין שקודם שמתפללין מתירים לכל העבריינים והן העוברים על גזירות וחרמות הקהל מתירין להן כדי שנוכל להתפלל עמהם באגודה אחת, שאמרו חכמים כל תענית צבור שאין בו מפושעי ישראל אינו תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סמני הקטורת.

וכיצד מתירין להם הגדול שבקהל מצרף עמו שני אנשים כדי שהם יהיו משולחים של כל הקהל להתיר להם. ואם הגדול שבקהל הוא ש"ץ (קבוע בעיר) אינו צריך לצרף עמו שום אדם להתיר להם, לפי שידוע שהוא שליח הצבור והרי זה כאלו כל הקהל התירו להם. ויאמר בזה הלשון בשיבה של מעלה ובישיבה של מטה על דעת המקום ועל דעת הקהל אנו מתירין להתפלל עם העבריינים, כלומר שהישיבות מסכימות לצרף דעת המקום לדעת הקהל להתיר להם.

ב ואחר כך אומר הש"ץ כל נדרי כו' ויאמר מיום הכיפורים זה עד יום כיפורים הבא עלינו לטובה כו'. ונוהגין כן כדי להתנות על כל נדרים שידורו בשנה הבאה שיהיו בטלים, לפי שאין העולם נזהרים בנדריים ועוברים על לא יחל דברו לכך מבטלין אותן בתחלה קודם שיחולו, שהתנאי מועיל לבטל הנדר שלא יחול כלל כמ"ש ביו"ד סי' רי"א (ועיין שם כל דיני ביטול הנדר). ולכך צריך לומר איחרטנא בהון כו' כלומר כל הנדרים שאדור בשנה הבאה אני מתחרט עליהן מעכשיו ומתנה עליהן שיהיו בטלין.

ג וגם כל הקהל יאמרו כל נדרי כו' בלחש עם הש"ץ (ועיין ביו"ד שם דצריך לומר בקול רם מעט בענין שיהא נשמע להעומדים אצלו) כדי שיתנה כל אחד ואחד בפני עצמו על נדריו שידור בשנה הבאה שאין תנאי הש"ץ מועיל לאחרים. ולכך ניתקן בלשון יחיד דאינדרנא או די נדרנא או דנדרנא או דאשתבענא או דאחרימנא כו'. כלומר מה

שאדור ואשבע ואחרים ואאסור נכסי בין על נפשי בין על נפשות אחרות מיום כיפורים זה עד יום הכיפורים כו' (ולא יאמר די נדרנא בקמ"ץ תחת נו"ן ראשונה, לפי שמשמעותה הוא שנדרתי כבר).

ד ונוהגין להתחיל כל נדרי מבעוד יום דאין מתירין נדרים בשבת ויו"ט. ואע"פ שאין אנו מתירין הנדרים שלעבר אלא אנו מבטלין הנדרים שלהבא. מכל מקום הוא דומה קצת להתרת נדרים. ויש לחוש שמא יטעו לומר מתירין נדרים בשבת ויו"ט. ומטעם זה נוהגין להעמיד שני אנשים אצל הש"ץ בשעה שאומר כל נדרי, כדי שלא יטעו לומר מתירין נדרים ביחיד.

ה ונוהגין שהש"ץ אומר אותו ג' פעמים וכל פעם מגביה הקול יותר מבראשונה, לפי שבדרך זו נשמע באימה וביראה.

וממשיך בניגונים עד הלילה כדי להתפלל ערבית בזמנה.

ז ואח"כ אומר הש"ץ שהחיינו בלא כוס לפי שיום הכיפורים הוא דבר הבא מזמן לזמן וצריך לברך שהחיינו כמו בכל הרגלים, אלא שאי אפשר לברך על הכוס מבעוד יום, משום שכיון שבירך שהגיענו לזמן הזה הרי קיבל עליו יום הכיפורים ואסור לו לשתות מן הכוס, וגם אי אפשר לברך על הכוס וליתן ממנו לתינוק מטעם שנתבאר בסי' תקנ"ו ע"ש.

פסקי הסוד, סדר התרת נדרים

בערב ראש השנה קודם חצות. וטוב שיהא עדה שלמה. שמעו נא רבותי ... הן אותן הידועים לי ... דעו נא רבותי כי רבים הם ואי אפשר לפורטם, ואין אני מבקש התרה על אותם הנדרים שאין להתיר אותם על כן יהיו נא בעיניכם כאילו הייתי פורטם.

והמתירין משיבין ג"פ בזה הלשון. הכל יהיו מותרים לך כו'.

ואחר כך מוסר מודעה לפנייהם ואומר בלשון הזה. הרי אני מוסר מודעה כו'.

סדר הנזיפה יאמר לפני העדה. אם עברתי כו'.

אז יתרחק מן העדה הקדושה ד' אמות ויחלוץ מנעליו וירחץ ידיו וישב על הארץ כאבל ויתן אפר על ראשו ויאמר זה: הריני יושב לקבל נזיפה כו'.

ואחר כך קוראים אותו הבית דין ואומרים: אחינו אתה כו'.

יעמוד מן הארץ ויתפלל בדמעות שליש: יהי רצון מלפניך...

ואזי גם המתירין משיבין לו בלשון הזה. כלם יהיו מותרים לך ... אין כאן לא נדוי ולא שמתא ולא ארור כו'.

אגרות קודש ח"ה ע' קט

מה שכתב בענין התרת נדרים שכמדומה לו שצ"ל ג"כ יה"ר מלפניך, וכותב שכן נוהגים.

הנה המנהגים שנדפסו ... ע"פ הוראה מפורשת של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, וכן שמעתי ממנו בעצמו, שלא הי' אומר יה"ר הנ"ל, וזהו ג"כ הוראה מפורשת של כ"ק אביו (מוהרש"ב), וכמו שנדפס בסידור תהלת ה' תרע"ח בראסטאו, שלא נדפס שם אלא שמעו נא רבותי, הכל יהיו מותרים, הרי אני מוסר מודעה, כולם יהיו מותרים.

שם ע' רלד

ומה שכתב על מה קאי בכלם יהיו מותרים למנהגנו – יש לומר שהוא אדלמטה מיני, אין כאן לא כו'.